

Književnost.

Slovenska.

Anton Medved: **Poezije, II.** Ljubljana, 1909.
Založila „Katoliška Bukvarna“.

„In ti se nisi še nasanjalo
in ni te skrb, utrujeno srcé,
da stare želje bi odganjalo,
ki se iz spanja kradoma budé.“

Medved, Poezije, II., stran 1.

Ne! Njegovo srce se še ni nasanjalo in ni ga skrb, da bi odganjalo stare želje, ki se kradoma bude iz spanja.

Z nekakim strahom smo vzeli drugi zvezek Medvedovih poezij v roke. Ali ni življenja boj že potrl njega, pesnika bolesti in resignacije, ali niso še omahnile peroti v poletu čez brezmejno, razbeljeno puščavo? Toda takoj, ko smo odprli knjigo, smo se prepričali, da je bil naš strah prazen. Drugi zvezek ne samo da ne zaostaja za prvim, ampak ga celo prekaša.

Medved Anton je zanimiva in važna prikazen na našem slovstvenem polju. Podoben je granitu, ki stoji v strugi deroče vode. Valovi prihajajo, se zadevajo obenj, razbijajo in spet strinjajo in hité naprej. Okrog njega se menjajo letni časi, se obleče priroda v pomladansko zelenje in pokrije jeseni z ovenelim listjem, pozimi pa z belim snegom, a on ostane vedno enak, bel, hladen in miren. Ako bi se bil dal kakšni literarni struji potegniti za seboj, bi se najbrže že davno izpel in umolknil, ker si je pa ohranil samostalnost in neodvisnost, se je ohranil na višini in se bo morda povzpел še više.

Še raje bi primerjal Medvedove poezije marmornemu kipu grške Niobe. Pred njenimi očmi so padali drug za drugim njeni otroci, njen ponos in njena nada, in sama je bolesti okamenela in se izpremenila v hladen kip iz belega marmorja. Nema in hladna bolest jeje od tega kipa, a kako krasen je on v svoji bolesti!

Ni veliko motivov v Medvedovih poezijah. Osnovni ton je tiha in hladna resignacija, nema bolest nad tem, kar je bilo in se ne vrne več. Vendar se nikjer ne ponavljajo misli, vedno se nam odkrivajo novi detajli istega predmeta. Jezik je primeren vsebini, miren, krepak, čist. Ako je vsebina podobna marmornemu kipu Niobe, je jezik, kot bi ga vrezal v marmor.

Gospod Anton Medved si je ustvaril trajno in častno mesto v naši slovstveni zgodovini in Katoliška Bukvarna si je pridobila z izdajo njegovih poezij novih zaslug za naše slovstvo.

Dr. L. L.

Knjige „Matica Slovenske“.

Sedem, oziroma osem knjig in knjižic nam je dala letos naša „Matica“. Znanstvene vsebine tri, prevladuje torej leposlovje.

Predvsem pogrešamo „Letopisa“ ali vsaj kratkega letnega poročila. Udom gotovo ni vseeno, kako se je letos društvo razvijalo, koliko je udov, kakšno denarno stanje? Pri društvenih publikacijah seže vsakdo najprej po poročilu. V skrajnem slučaju bi se lahko na platnice katere izmed izdanih knjig natisnilo kratko

poročilo. Posamezni udje bi niti ne vedeli, koliko knjig imajo dobiti in če so prejeli vse, ako bi ne bil slučajno na „Zabavni knjižnici“, iz kupčijskih namenov, natisnjen seznam letošnjih knjig.

Med drugimi pogrešamo tudi bibliografije. Meni se zdi „bibliografija“ najvažnejša Matična publikacija in starih „Letopisov“ največja vrednost je ravno bibliografija. Naši leposlovni listi ne prinašajo natančnih in sistematičnih poročil o novih knjigah, in raditega smo navezani predvsem na Matično bibliografijo in meni se zdi, da je Matica storila korak nazaj s tem, da jo je opustila.

Največja letošnja Matična knjiga je „**Trubarjev zbornik**“, katerega je uredil dr. Fran Ilesič.

Ne vem kako, da so se naši literarni zgodovinarji vrgli s tako vnemo ravno na reformacijsko dobo, ki ima vendar z našim sedanjim slovstvom še najmanj organičnih zvez? Meni se zdi francoska ali ilirska doba važnejša za naše slovstvo kot reformacijska, pa sta še tako malo obdelani. Reformacijske knjige so važne najbolj le za slovničnega zgodovinarja, samo nekateri uvodi imajo tudi kulturno-zgodovinski pomen. Upamo, da je s pričujočim zbornikom reformacijska doba za naše razmere dovolj obdelana in da nam bo „Matica“ prihodnje leto osvetlila kakšno drugo dobo našega slovstva.

Dobro bi bilo, ako bi v „Zborniku“ na vsaki strani nad tekstom bil natisnjen naslov in pisatelj članka, kar bi služilo orientaciji. V „Trubarjevem zborniku“ so priobčili daljše ali krajše razprave gospodje: Dr. Ilesič, dr. Lokar, dr. Bučar, dr. Pivko, Polovič, Steklasa, dr. Kovačič, dr. Čerin, Ipavec in L. Pintar.

Prvi članek: Primož Trubar in njegova doba, spisal dr. Fran Ilesič, ima biti menda programatičen in uveden. Torej bi imeli pravico zahtevati, da bi bil še posebno jasen in določen. Toda ravno tu najdemo celo vrsto misli, ki izzivajo komentacijo. Neprijetno dirne tudi, da je kot uvodni članek najvažnejše Matične knjige natisnjen govor, ki je bil govoren na strankarsko-političnem shodu ob priliki Trubarjeve slavnosti.

Obširno oceno „Zbornika“ prinesemo v prihodnji številki, ker danes nimamo prostora.

Knezova knjižnica, XV. zvezek. Izdala Matica Slovenska. — „Novo življenje.“ Spisal Ivan Cankar. Ravno kar je izdalo uredništvo velikega poljskega mesečnika „Przegląd Powszechny“ (Splošni obzornik) o priliki petindvajsetletnice, kar obstoji ta list, spominsko knjigo, v katero so najveljavnejši poljski možje zapisali svoja mnenja. Originalno, dasi kratko, je povedal minister Vojteh Dzieduszycki: „Przegląd Powszechny je brez dvoma zastarel in če hoče biti v resnici modern, se mora popolnoma prenoviti. Uredništvo se drži namreč starodavne metode, po kateri so ljudje najprej mislili, potem pisali, slednjič šele tiskali; naši moderni pisatelji pa najprej dajo v tisk, potem pišejo in šele, ko je natisnjeno, premislijo, če imajo sploh toliko časa, da bi mislili.“ Ako bi ekscelesenca Dzieduszycki videl najnovejši Cankarjev spis, bi izrekel o njem nekoliko drugačno sodbo. Takoj se namreč